

Sexologinytt

www.svensksexologi.se

Årgång 10
nr 3/2004

Svensk förening för
Sexologi
SFS

SEXOLOGINYTT

TIDSKRIFT FÖR SVENSK FÖRENING FÖR SEXOLOGI
ISSN 1401-2073

ANSVARIG UTGIVARE: Axel Brattberg

REDAKTÖR: Xenu Cronström, e-post: brev@xenu.se

ÖVRIG REDAKTION: Sune Innala, e-post: sune.innala@telia.com
P O Lundberg, e-post: po.lundberg@neurologi.uu.se

TELEFON: 0702-857 856

POSTGIRO: Sexologinytt 192 78 83-7

PRENUMERATION: Ingår i medlemsavgiften. Separat prenumeration kostar
250,- per fyra nummer, vilket insätts på Sexologinytts
postgiro enl ovan. Tidskriften utkommer vanligtvis
med 4 nummer per år.

ANNONSER: Kontakta redaktören för information.
MANUS: Redaktionen godtar med glädje såväl egna artiklar
som förslag och synpunkter. Helst via epost.

OMSLAGSBILD: Hotellet där årets NACS-konferens hölls.
Tagen av Xenu Cronström.

SVENSK FÖRENING FÖR SEXOLOGI

ADRESS: c/o Sexologiska Enheten, NeuroCentrum
Akademiska sjukhuset
751 85 Uppsala

TEL: 018-6112966
FAX: 018-6112890

POSTGIRO: 485 62 07 - 8

INTERNET: www.svensksexologi.se

Svensk Förening för Sexologi har till ändamål att främja vetenskapligt utbyte och praktiskt samarbete inom området sexologi samt att verka för att sexologiska kunskaper tillvaratages och tillämpas. Föreningen är medlemsorganisation i Nordic Association for Clinical Sexology (NACS). Vidare är föreningen ansluten som en medlemsorganisation till World Association for Sexology (WAS) respektive European Federation of Sexology (EFS) men är i förhållande till dessa organisationer juridiskt och ekonomiskt självständig. Medlemskap i föreningen kan erhållas av den som i sin yrkesverksamhet eller i ideell verksamhet arbetar med sexologiska frågeställningar.

Innehåll

FRÅN REDAKTIONEN	4
ORDFÖRANDENS SIDA	5
ARTIKLAR	
Alkohol och Sexualpolitik	6
Sänkta straff för nazistiska hatbrott	9
Förkortningar	9
Mångfaldiga könsuttryck	11
Tips och idéer efterlyses...	11
"Svensk sexologi saknar gemensamma nämnare!"	12
Kategoriernas godtycklighet	13
FÖRENINGSSANGELÄGENHETER	
Från (den gamla) redaktionen	16
Dödsruna Berit Sjögren	17
För kännedom ang. Scand. Journ. Sexol.	17
Nya i styrelsen	19
Förslag till etiska riktlinjer för SFS	20
KASSÖRENS SIDA	22

Från redaktionen

Jag skulle vilja börja med att tacka Anders och Bo för lång och trogen tjänst. De har gjort Sexologinytt till vad tidskriften är idag, och enligt min mening har de gjort ett ypperligt jobb.

Den nya redaktionen består för närvarande av mig som redaktör, och P O Lundberg och Sune Innala som ansvariga för vetenskaplig fackgranskning och dylikt. Vår ordförande Axel Brattberg kvarstår som ansvarig utgivare. Det är min förhoppning att Sune framöver kommer att kunna åta sig att dela redaktörskapet med mig. Tills han eller någon annan fyller den andra redaktörsposten skall jag sköta ruljansen själv så gott det går.

P O och Sune är så pass väletablerade inom sexologin att jag utgår från att de inte behöver någon presentation. Redaktör för det svenska standardverket i sexologi, respektive Sveriges främste forskare om homofobi. Mitt eget expertisområde är av ett annat slag. Jag har arbetat många år med olika former av informationsförmedling via Internet. Bland annat över tre år som chefredaktör för Spela.com, en tidskrift som kom ut varje dag som på webben, varje vecka som nyhetsbrev via epost, och varje kvartal som en del av en vanlig tidskrift på papper. Jag har även studerat på universitetet i omgångar, parallellt med olika arbeten. Mina främsta ämnen är Sexologi, Psykologi och Praktisk Filosofi.

Sedan något år ansvarar jag för webb-publiceringen av Sexologinytt, och jag ämnar nu låta pappersutgåvan och internetutgåvan närma sig varandra. Till detta nummer kommer de båda utgåvorna att släppas så gott som samtidigt, och onlineversionen av min rapport från NACS-konferensen kommer dessutom att innehålla bilder som inte fick plats i tidningen och en filmsnutt som det över huvud taget inte hade varit möjligt att få in i papperstidningen.

Innehållsmässigt kommer Sexologinytt att fortsätta med samma typer av artiklar som tidigare – vetenskapliga artiklar, information om intressanta händelser, debattartiklar, et cetera. Andelen av sistnämnda kommer med största sannolikhet att öka. Jag förespråkar en skarp gräns mellan vetenskapligt, ickevetenskapligt och ovetenskapligt material. Med ickevetenskapligt menas allt som inte är vetenskap, och inte heller utger sig för att vara det. Till exempel denna artikel, och de flesta artiklar i alla ickeakademiska tidningar och tidskrifter. Med ovetenskapligt menas dålig vetenskap. Allt från bristfällig metodik till skämt som Alan Sokals "Transgressing the boundaries" till flum och fördomar som är sanna bara därför att "så är det, för det vet man".

Ovetenskap skall inte beredas utrymme i denna tidskrift. Däremot är ickevetenskapligt material som berör sexologi varmt välkommet. Allt från diskussioner om sexologins roll i sjukvården till synpunkter på sexualbrottslagstiftningen, och samhällets sexualmoral. De flesta av de artiklar som publiceras i detta nummer är sådana att de kan fungera som debattväckare. Det är min förhoppning att många kommer med genomtänkta artiklar, som svar på de nu publicerade eller som tar upp nya intressanta ämnen.

Mvh Xenu

Ordförandens ruta

Kära medlemmar!

Ånyo har det varit årsmöte, denna gång i Trondheim, där våra norska vänner var värdar för årets NACS-möte. De tog väl hand om oss och bjöd på ett spännande program, "Skuld, skam och sexualitet" var årets tema, och workshopen på torsdagen handlade om "Sex in Art & Media". Det sociala programmet inrymde ett besök i Nidarosdomen, Trondheims uråldriga domkyrka, där vi fick uppleva en litterär och musikalisk performance på temat "The body in the BODY". Föreställningen var särskilt komponerad för det storslagna kyrkorummet, och för oss. Som jag uppfattade den knöt den både an till och förde dialog med kongressens tema. En ovanlig, vacker, stämningsfull och berörande upplevelse. Det är både uppfriskande och upplyftande att få vidga sina perspektiv på sexualiteten.

Nästa år är Finland värd, med huvudtemat "Sexual pleasure". Väl mött i Jyväskylä 8 - 11 september 2005!

Vårt eget årsmöte avlöpte väl. Två styrelseledamöter avgick, Ulla Silkens och Anders Karlsson. Som ersättare för dessa valdes Inga Tidefors och Katarina Öberg, Katarina till sekreterare. Anders Karlsson avgick även från sin post som redaktör för Sexologinytt, tillsammans med Bo Lindberg. Båda dessa trojänare verkställde alltså sina länge, bl.a. i denna ruta, aviserade planer. Som entusiastisk övertagare av redaktörskapet valdes vår webmaster Xenu Cronström från Göteborg.

Välkommen till ditt nya uppdrag, Xenu! Skall bli spännande med denna närhet mellan medlemsbladet och hemsidan.

Men - vi behöver en redaktör till!

Styrelsen fick uppdraget att verkställa fyllnadsväl till posten, och därför kommer här ännu en gång mitt upprop:

Du Medlem i SFS som är intresserad av kommunikation i tidskriftsform, anmäl dig!!

I övrigt: Tack ni avgångare för gott och troget arbete! - Till alla: God fortsättning på hösten. Jobba för sexologins expansion och ansök om auktorisation om/när du uppfyller kraven. Ju fler vi blir dess bättre!

Axel Brattberg
Ordförande SFS

Alkohol och Sexualpolitik

Xenu Cronström

År 2004 höll NACS sin årliga konferens i Trondheim. I sin helhet var den mycket trevlig, med många intressanta föreläsningar. Årets tema var skuld och skam. Bland annat höll de svenska sexologexperterna Sune Innala och Inga Tedefors var sitt föredrag om skuld och skam kring homofobi respektive pedofili.

En sak som jag dock personligen var mindre förtjust i var det utvalda hotellets sätt att hantera alkohol. Eftersom jag inte är absolutist utan bara nykterist har jag absolut inget emot att hotellet tillhandahåller alkohol till de som vill ha det. Tyvärr nöjde sig inte hotellet med detta, utan dukade även upp hotellrummen med vinflaskor och godis, på det att alla som försöker hålla sig nyktra eller hålla diet må bli frestade. Dessutom serverade de vid minst ett tillfälle alkohol till en konferensdeltagare som aktivt informerat serveringspersonalen om att han inte ville ha någon alkohol. Men, men. Sånt händer. Och hur sprit hanteras på fina konferenshotell är ju inte någon samhällsfråga. Allt som allt var hotellets service helt acceptabel.

Porrfria hotell?

Huruvida hotellet även tillhandahåller pornografi som en del av sitt televisionsutbud tog jag mig aldrig tid att kontrollera. Om de gör det så ser jag inget fel i det, så länge de inte börjar visa porrfilmer på hotellrummens skärmar utan gästernas godkännande. Frågan om "porrfria" hotell ter sig i vilket fall väldigt märklig. Det enda argument jag hört framföras för denna kampanj är att det skulle vara kränkande för hotellpersonalen om gästerna onanerade under sin hotellvistelse. Jag vet inte om det är ROKS avsikt att blåsa till kamp mot onani, men oavsett det så är det dithän deras argumentation leder..

Bibelfria hotell?

Som en parentes i det sammanhanget kan nämnas att veckan efter konferensen i Trondheim var det bokmässan i Göteborg. Den sekulära livsåskådningsrörelsen Humanisterna var på plats, och drev en namninsamling för att stoppa skildringar av våld och kvinnoförtryck på svenska hotellrum. Närmare bestämt så krävde de bibelfria hotell. De fick in drygt 570 namnunderskrifter. Ur sexologisk synvinkel var bokmässans utbud tämligen magert. RFSU hade en monter, och tidningen Kom Ut delade en med några andra tidningar. Ett par organisationer tangerade fältet, till exempel ROKS och JämO. GöteborgsPosten passade på att ha releaseparty för "Pubertet - no problem", en bok för ungdomar där bland andra Lars-Gösta Dahlöf har medverkat.

*"Humanisterna - vi tror på ett liv före döden"
I år med en ironisk kommentar till kraven på
"porrfria" hotell.*

Sexualpolitik

På NACS-konferensen var tre av inlagen sexualpolitiska. Två av dem var föreläsningar, den tredje var en del av den norska delegationens lägesrapport under årsmötet. De har problem med en mediahysteri kring en minderårig transsexuell. Tydligt har vissa högljudda krafter bestämt att minderåriga per definition inte kan vara transsexuella, varför samhällsdebattens tonläge blivit lite väl hett.

*Till vänster :
Från NACS årsmöte
Föregående sida :
Från bokmässan.
Framsidan :
Från NACS årsmöte,
utifrån.*

*Fler bilder (och en film,
när/om det ordnar sig med
serverutrymme) från
konferensen finns på
www.sexologinytt.se*

Objektifiering

Den ena föreläsningen hölls av en psykoterapeut vid namn Liv Jessen och hade titeln "Prostitution and shame". En av hennes viktigaste och mest tänkbara synpunkter var att man måste se upp så att man inte objektifierar sina medmänniskor. Att objektifiera någon är att betrakta den personen som ett objekt i stället för som ett subjekt.

Detta är destruktivt i vilken relation som helst, oavsett om objektifieringen är sexuell eller inte, men extra illa om en terapeut bemöter sina patienter på det viset. Jessen berättade att hon haft många patienter som varit prostituerade, och att hon till en början bemötte dem utifrån det radikalfeministiska perspektivet att prostituerade per definition är stackars offer som inte vet sitt eget bästa och inte kan ses som ansvariga för hur de lever sina liv. Denna attityd ledde dock inte till något konstruktivt, utan bara till att patienterna kände sig kränkta och förminskade av terapeutens objektifierande syn på dem.

Friskförklara BDSM

Den andra föreläsningen hölls av en psykiater vid namn Reidar Kjaer, och hade titeln "Revise F-65! Diagnoses, Stigma, and the Sadomasochism - Fetish Population". Revise F65 är en sammanslutning av norska sexologer och aktivister som vill modernisera diagnosmanualen ICD 10 och avskaffa det onödiga stigma mot fetischister och sadomasochister.

Det finns två olika diagnosmanualer: DSM och ICD. DSM ges ut av amerikanska psykiatriförbundet i samarbete med forskare över hela världen. ICD ges ut av WHO. I den tredje versionen av DSM slutade man att räkna homosexuella som störda, och i den fjärde versionen (1994) slutade man att räkna sadomasochister och fetischister som störda. Precis som man gjorde med homosexualitet låter man diagnoserna finnas kvar under en övergångsperiod, men de omfattar numera inte sadomasochister och fetischister i allmänhet utan bara de individer som mår dåligt eller inte fungerar i samhället. Tyvärr släpar ICD efter, och räknar fortfarande fetischism och sadomasochism som störningar. I väntan på att WHO skall ta bort stämpeln globalt har danska myndigheter gjort det på nationell nivå, och fler länder förväntas följa efter. Mer om detta finns att läsa (på engelska, norska, tyska och portugisiska) på <http://www.revisef65.org/>

Ovetenskapliga diagnoser

Att avskaffa dessa ovetenskapliga och fördomsfulla diagnoser är mycket viktigt. Inte bara för att de dels är kränkande mot de utpekade och dels ger sexologin och psykiatrin dåligt rykte, utan också med tanke på hur minoritetspersoner diskrimineras i samhället. Det är visserligen mycket ovanligt att diagnoserna används, och därmed bidrar de inte heller direkt till diskriminering. I gengäld är dock deras indirekta bidrag desto större. I viss mån kan de missbrukas till att legitimera diskriminering, men framförallt försvårar de kampen mot diskriminering.

Diskriminering

Vad gäller diskriminering av dessa sexuella minoriteter pågår det just nu ett mycket intressant rättsfall här i Göteborg. Lokala byråkrater har, i praktiken, börjat försöka stänga ner stadens fetishklubbar. Om det hade handlat om homosexuella hade det stått om det på varenda löpsedel. Men nu handlar det inte i första hand om homosexuella, utan om just fetishister. Många av de som går på festerna hör till kategorin HBT, men festerna i sig sorterar under den något vidare kategorin HBTQ, vilken fortfarande har svagt stöd mot diskriminering och fördomar. Sålunda anses frågan inte intressant nog att föras upp på den allmänna dagordningen, och om kvällspressen väl tar upp frågan så är det inte alls otänkbart att det blir i form av ett skandalreportage om "de perversa avvikarnas hemliga fester" snarare än om myndigheternas maktmissbruk. Diskriminering är ju som bekant i vardagligt tal något som per definition bara kan begås mot individer tillhörande minoriteter som allmänheten förstår, accepterar och tycker om.

Den aktuella frågan handlar om en festförening vid namn Fetish People Party. Föreningens håller sedan ett knappt decennium en fest i månaden. Det är en privat klubb, medlemskap krävs för inträde. Lokalen ligger flera trappor upp, och det finns inga andra verksamheter i samma trappuppgång vid samma tidpunkt. Det är sålunda inte någon verksamhet som på något sätt kan störa allmänheten. Inte heller har det förekommit våldsamheter eller stök, och föreningen har aldrig haft några problem med myndigheterna tidigare. I våras gjorde dock några alkoholinspektörer ett besök som varade i 30 minuter. De konstaterade i sin rapport att det inte förekom något fylleri utan att nykterheten var god. Tyvärr uttryckte de i sin rapport även sin indignation över festen som sådan, och därmed var cirkusen igång.

Gummiparagrafer

Naturligtvis finns det inga lagar mot att leva ut fetishism, exhibitionism eller sadomasochism så länge alla inblandade parter deltar av fri vilja. Men vem behöver relevanta lagar? Sedan den instiftades för tjugo år sedan har alkohollagstiftningen varit ett utmärkt redskap för att släcka ner misshagliga verksamheter utan lag eller rättegång. Myndigheterna kontaktade FPP:s hyresvärd och informerade honom om att han riskerade att bli av med sitt alkoholutskänkningstillstånd (vilket snabbt skulle försätta honom i konkurs) eftersom han hade sådana hyresgäster. Normalt hade det slutat där. Hyresvärden hade vräkt föreningen och den hade dött ut, och så hade det inte varit något mer med det. Lyckligtvis var deras hyresvärd dock mer rakryggad än så. Verksamheten fortsätter, men tills vidare med strängare regler och med hotet hängande över sig att myndigheterna skall trappa upp sin moraliska upprustning.

FPP har svarat med att ansöka om utskänkningstillstånd för en fetishfest utan särskilda restriktioner. I första instans fastslogs det att dessa människor utgör en "alkoholpolitisk olägenhet", och därför inte skall ha något sprittillstånd. Märk väl att den "alkoholpolitiska olägenheten" i fråga inte har något med hantering eller konsumtion av alkohol att göra, utan, även officiellt, handlar om deras sexualitet. Byråkraterna betonar även särskilt att det absolut inte rör sig om någon diskriminering: Problemet skall anses vara att fetishister har en felaktig sexualitet, inte att byråkraterna själva har ett trångsynt förhållningssätt. Fallet skall nu tas upp i länsrätten. Processen inleds den 29:e oktober. Det skall bli mycket intressant att se hur detta utvecklar sig.

Sänkta straff för nazistiskt hatbrott

”En bögdjävls liv är inget värt”
Uttalande från RFSL

Idag (den 26:e oktober 2004, red. anm.) kom hovrättens dom i den så kallade ”Pride-rättegången”. Hovrätten väljer att sänka straffen för två av de som deltog i upploppet och misshandeln av Facundo Unia under Pride 2003.

Facundo var ett slag från döden, trots detta väljer hovrätten även att fria NDU:s ordförande Marc Abramsson från anstiftan till våldsamt upplopp och misshandel och sänker hans straff från 1 år och sex månader till fyra månader.

Brotten har bedömts som hatbrott. Då ett brott anses vara hatbrott skall man använda sig av den strängare straffskalan. Därför är det märkligt att inte hovrätten ser till den roll som NDU:s ordförande har haft.

- Att hovrätten väljer att inte se den roll som NDU:S ordförande har haft i upploppet är märkligt, säger Sören Andersson, förbundsordförande i RFSL. Likaså är det förvånade att rätten anser att det vara förmildrande om en person i en misshandel slår först, och sedan låter andra slutföra arbetet.

Hatbrotten mot homosexuella, bisexuella och transpersoner har ökat. Färska siffror från Stockholms universitet visar att det har skett en fördubbling vad det gäller utsattheten av gruppen sedan den senaste mätningen.

- Arbetet mot den intolerans som ligger till grund för förövarnas agerande måste öka. Kompetensen om hatbrott inom hela rättsväsendet måste öka och dessutom måste ansvariga politiker är ta problemen med homofobin på allvar, avslutar Sören Andersson.

Förkortningar

Nedanstående förkortningar används i olika artiklar i detta nummer av sexologynt

APA: American Psychological Association.
(www.apa.org)

BDSM: Bondage, Dominans och SadoMasochism. Ordet sadomasochism har flera olika betydelser. En omfattar hela BDSM-fältet, medan den definition som ingår i BDSM-begreppet bara omfattar det rent fysiska. Andra definitioner av ordet sadism inbegriper elakhet och övergrepp, något som definitivt inte rymms inom BDSM.

DSM: Diagnostic and Statistical Manual of mental disorders. Ges ut av APA i samarbete med forskare över hela världen..

FPP: Fetish People Party, en HBTQ-orienterad festförening med dresscode.
(www.fetishpeople.org)

HBT: Homosexuella, Bisexuella och Transpersoner. Samlingsnamn för tre specifika grupper av människor vars sexualitet eller könsidentitet faller utanför den traditionella heteronormativa mallen för roller, identiteter och uttryck.

HBTQ: Homosexuella, Bisexuella, Transpersoner och Queer. Samlingsnamn för människor vars sexualitet eller könsidentitet faller utanför den traditionella heteronormativa mallen för roller, identiteter och uttryck.

ICD: International Complilation of Diseases. Ges ut av WHO.

NACS: Nordic Association of Clinical Sexology. Består av en organisation från varje nordiskt land. SFS är den svenska organisationen.

ROKS: RiksOrganisationen Kvinnojurer i Sverige. Den mer radikalfeministiska av Sveriges två centralorganisationer för kvinnojurer. (www.roks.se) Den andra heter SKR, Sveriges Kvinnojurers Riksförbund. (www.kvinnojour.com)

SFS: Svensk Förening för Sexologi.
(www.svensksexologi.se)

WHO: World Health Organization
(www.who.int)

Vad tycker vi om p-ringen?

NuvaRing® är här.

En alldeles ny metod för hormonell antikonception: den långtidsverkande p-ringen som sätts in i slidan och byts en gång i månaden.

Många kvinnor och deras läkare världen över har redan upptäckt fördelarna med NuvaRing. Säkerheten,¹ den låga och jämna hormondosen² och det goda blödningsmönstret.³

Nu introducerar vi NuvaRing i Sverige. För mer information kontakta Organon.

NU I SVERIGE!

En ring i månaden

www.biosonNiva.se

www.se: Preventivmedel i form av ett vaginalinlägg, sexuell rekonnors: 15 µg etinylöstradiol/120 µg etinogestrel under en period av 3 veckor, sexuell rekonnors: 1 st, 3 st. Mer information på www.fass.se
 referens: 1. Rowan et al. Hum Reproduction, 2001. 2. Tienaar et al. Clin Pharmacol Ther, 2000.
 3. Björndal et al. Am J Obstet Gynecol, 2002.
 Organon AB Följelersgatan 6A, 414 58 Göteborg. Tel 031-720 65 48. Fax 031-720 65 01. www.organon.se

Mångfaldiga könsuttryck

Åshild Skogerbö

Ordförande Norsk Förening for Klinisk Sexologi
(Översättning: Solveig Cronström)

(Nedanstående är ett officiellt uttalande från Norsk Förening for Klinisk Sexologi, deras svar på den uppståndelse som varit i norska medier kring behandlingen av en minderårig transsexuell.)

Det blåser ordentligt inom det sexologiska fackområdet dessa dagar. Jag tänker då på det intressanta sökarljus som riktas mot *hur*, och *när*, vi som är insatta i detta yrkesområde ska förhålla oss till sådant som inkluderar barn och unga med en "transsexuell utveckling".

Rikshospitalet ansvarar för bedömning, och eventuell behandling av personer med en transsexuell läggning efter fyllda 18 år. Att behandla barn och unga under 18 år terapeutiskt och/eller medicinskt är något som inte är satt i system i Norge idag. Det blir därför stora överdrifter när det blir känt att medicinsk behandling av denna grupp faktiskt äger rum.

Alla vi som arbetar med barn och unga med ett könsuttryck som inte motsvarar det kroppsliga könet, vet att vi måste ingripa för att normalisera (läs: trygga) detta uttryck för barnet och dess omgivning så tidigt som möjligt. Jag hoppas att sökarljuset som nu dessvärre blir väldigt personriktat, kan utvidgas, så att vi kan få en konstruktiv debatt inom det norska hälsoväsendet om hur vi ska bemöta dessa barn och deras nätverk.

Norge är ett avlångt land, med några få fall av unga som har behov av sakkunnig vägledning på grund av sitt könsuttryck per år. Detta att frekvensen är låg betyder inte att nationellt anpassade riktlinjer inte är nödvändiga. Sådana riktlinjer finns internationellt, och kan anpassas till norska förhållanden, och har beskrivits bland annat av Peggy T. Cohen-Kettinis och Friedman Pfäfflin.

Den verksamhet Rikshospitalet erbjuder transsexuella personer över 18 år är bra och sakkunnig. Yrkeskompetensen gällande barn och unga med ett varierande könsuttryck, något som kan, men inte behöver vara ett transsexuellt uttryck, finns huvudsakligen inom det sexologiska området. Norsk Förening for Klinisk Sexologi (NFKS) vill understryka behovet av att möta barn och unga med ett mångfaldigt och varierat könsuttryck tidigt i livet, i deras egen närmiljö och i enlighet med riktlinjer som är till för barnens bästa, så att stigmatiseringen av dessa barn kan reduceras. Vidare vill NFKS understryka att gruppen över 18 år också har nytta av de behandlingsmiljöer som finns idag, utöver dem som Rikshospitalet kan erbjuda. Dessa behandlingsmiljöer bör stå i nära kontakt med rikshospitalets program. Rikshospitalet har inte tagit initiativ till ett sådant samarbete, och på grund av detta gör nu NFKS en hänvändelse till Rikshospitalet.

Ingen har något att vinna på de personangrepp som dessvärre har gjorts den senaste veckan, allra minst de barn som detta gäller.

Tips och idéer efterlyses...

Vi är ett tvärprofessionellt gäng medarbetare som planerar att starta sexologisk mottagningsverksamhet för vuxna i Kronobergs län. Vi befinner oss i projektformuleringsfasen och vi skulle med stor tacksamhet ta emot projektplaner, skivelser och liknande som andra har använt för att betona vikten av att just sexologisk verksamhet byggs ut. Materialet kan sändas till carina.danemalm-jagervall@ltkronoberg.se (Och till brev@xenu.se om det är material som Sexologinytts övriga läsare också kan ha glädje av. - red. anm.)

Hälsningar

Carina D-Jägervall

Uroterapeut och sexologistuderande vid Göteborgs universitet

Svensk sexologi saknar gemensamma nämnare!

Bo Göran Carlsson

(fil.dr. och auktoriserad sexologirådgivare.)

Sommaren 1994 gick jag den grundläggande allmänna 10-poängskursen i sexologi vid Göteborgs universitet. Genom åren har det blivit ytterligare 50 poäng i klinisk sexologi, och 20 i sexologi med pedagogisk inriktning.

De här kurserna har givit mig väldigt mycket. Jag har fått träffa många utmärkt intressanta och kunniga teoretiska och praktiska sexologer (och ärligt talat en del både ointressanta och okunniga också), jag har fått många nya vänner, jag har ökat mina kunskaper och vidgat mina vyer. Det där som jag som 40-talist lärde mig i realskolan om att män och kvinnor är lika har jag vid tämligen mogna år definitivt måst revidera!

Den sexologiska utbildningen vid Göteborgs universitet präglas av två saker: den nära kopplingen till psykologi (den sker vid psykologiska institutionen) och medicin, och det faktum att flertalet av kursdeltagarna är kvinnor med anknytning till sjukvård eller social verksamhet. Detta innebär att de uppsatser som ventilerats på kurserna vanligen handlar om två saker: 1. kvinnor som innehavare av sexuella problem och 2. män som begår sexuella övergrepp. Nu överdriver jag kanske lätt, men det lutar åt det hållet! En påfallande brist på koppling till en av alla vedertagen begrepps-apparat är inte sällan irriterande. En del av det som skrivs är i vetenskaplig mening rent nonsens!

Det är min förhoppning att kursledningen mera hårdhänt än hittills mönstrar ut sådant när kursen 61-80 poäng blir av nästa höst. Jag är inte mera avskräckt än att jag ämnar gå den, nämligen! Insh'Allah!

De senaste åren har jag roat mig med två kurser på två andra sexologiska områden. Den första var Museions i Göteborg temakurs Kultur, erotik och sexualiteter hösten 2001. Kursledarna var två relativt unga idéhistoriker av kvinnligt kön, och perspektivet var mest idéhistoriens.

Den andra var genusvetenskapliga institutionens kurs Lesbiskhet, homosexualitet och queer hösten 2003. Kursledaren var litteraturhistoriker, föreläsarna historiker, etnologer och sociologer. Denna sistnämnda kurs är förmodligen den mest givande universitetskurs jag någonsin läst.

Båda dessa kurser var, liksom de sexologiska, väl toleranta mot icke begripliga vetenskapliga begrepp. Men $\leq$ och nu kommer vi till pudelns kärna - : precis som det i biologi, medicin och psykologi förankrade studiet i sexologi ser ned på antropologisk och humanistisk genusforskning och kallar den "flum", så ser antropologisk och humanistisk genusforskning ned på sexologin, som kallas "biologistisk", "ålderdomlig" och "fyrkantig".

Och så befanns det viktiga område som behandlar sexualiteten uppfyllt av vetenskapliga institutioner som markerar revir och bekämpar varandra! Så här ÄR det verkligen, och det kan inte innebära ett vettigt hushållande med människor $\leq$ eller för den del skattemedel $\leq$ att det är så! Låt mig illustrera vad jag menar med ett mera konkret exempel! Hösten 1996 disputerade jag i religionsvetenskap på den disciplinövergripande avhandlingen "Religion, kultur och manlig homosexualitet". Betygsnämnden var sammansatt på klokast tänkbara sätt: en religionshistoriker, en etnolog och en sexolog.

Avhandlingen godkändes, men bedömningen av den kom att variera högst avsevärt. Kungl. Vetenskapsakademien gav mig ett hundra tusen för att bekosta en överarbetad populärutgåva. Världens ledande teologiska uppslagsverk Religion in Geschichte und Gegenwart gav mig i uppdrag att skriva den religionsvetenskapliga artikeln över uppslagsordet "Homosexualitet". Men tidskriften Lambda Nordica ville inte ens recensera min avhandling. Jag hade ju inte ens tagit ställning till om homosexualitet handlade om biologi eller kultur, meddelade man!

Biologi och kultur! Sexologin måste självfallet handla om båda delarna! Så länge naturvetare och kulturvetare bekämpar varandra som nu sker, blir mycket av den sexologiska forskningen ett antingen $\leq$ eller! Så är det! Och så bör det inte vara! En självständig sexologisk institution, där man tvärvetenskapligt studerade sexualiteten skulle ge oerhört mycket mera! Med både biologiska och kulturvetenskapliga perspektiv! Med både manliga och kvinnliga forskare! Med en begriplig begreppsapparat!

Kategoriernas godtycklighet

Xenu Cronström

Det är varken möjligt eller önskvärt att låta bli att dela in företeelser i olika kategorier. Det går inte att hantera, än mindre begripa och analysera, den information man tar in om man inte sorterar data i olika kategorier och använder olika skalor för att mäta dem. Att skapa och definiera kategorier och skalor är därför också ett mycket viktigt led i vetenskapligt arbete.

Allt vetenskapligt arbete utförs med utvalda kategorier och skalor som utgångspunkt. I det läget är det väldigt lätt att glömma att skalorna i sig ofta inte är ett dugg vetenskapliga eller objektiva, utan godtyckliga indelningar skapade utifrån upphovsmännens gissningar, fördomar och sociala och kulturella förutsättningar.

Celsius sannare än Fahrenheit?

Ta till exempel celsiuskalan för temperatur. Att vatten fryser vid noll grader och kokar vid hundra grader vid "normalt tryck" är ett godtyckligt val som herr Celsius gjorde. Ett val som passar utmärkt i vår kontext. Vatten är den viktigaste vätskan för oss människor, så den smältpunkt och kokpunkt den har i vår miljö är en utmärkt utgångspunkt.

Alltså: Att uppmäta en temperatur utifrån celsiuskalan kan vara vetenskapligt och objektivt, men skalan i sig är inte någon sanning utan bara ett val som en människa har gjort.

Ett val som aldrig skulle ha gjorts av en tibetan eller peruan, eftersom deras länder ligger så högt upp att det ur vårt perspektiv påverkar vattnets kokpunkt. Rent objektivt påverkas vårt vattnets kokpunkt i precis samma utsträckning som deras av atmosfärens tryck, men det märker vi inte eftersom det ingår i vår referensram.

Onormala tibetaner?

Celsiuskalan är okontroversiell. Det är en mycket liten del av jordens befolkning som den inte passar för, och för dessa människor utgör den inget egentligt problem. Mig veterligen finns det ingen som lägger några moraliska aspekter på vilken kokpunkt som är den rätta och normala för vatten. Men låt oss anta tibetanerna och peruanerna försökte kräva att resten av världen skulle använda en temperaturskala baserad på deras höjdförhållanden? I dagens globala politiska situation skulle ett sådant krav bara väcka ett hjärtligt hänskratt.

Men låt oss även anta att Peru och Tibet hade samma politiska, ekonomiska och militära makt som USA och EU har idag, medan resten av världen hade Afrikas och Sydamerikas status. I det läget skulle förslaget antagligen väcka ilska och rentav hat. Eller, låt oss anta att den kinesiska ockupationsregimen började använda tibetanernas onormala vattenkokande som en förevändning för förtrycket mot dem. I det läget skulle celsiuskalan också bli kontroversiell.

Över till Sexologin

Det är naturligtvis oerhört ovanligt att fysiker och kemister tvingas brottas med sådana problem. Biologer och sexologer har däremot inte samma tur. Dessa ämnen ligger för nära människan själv för att de skall kunna vara neutrala. Sexualiteten är ett oerhört laddat område, och därmed blir även de kategorier och skalor som används känslomässigt och politiskt laddade. Indelning av företeelser blir indelning av människor, och denna indelning antar i sin tur kulturella och sociala funktioner. Moraliska funktioner. Uppdelningar i bättre och sämre. Uppdelningar som i de flesta fall inte i sig har något med vetenskap att göra, utan i grunden bygger på fördomar, religiösa dogmer, och dylik bråte.

Godtycklig heterosexuallitet

Låt oss börja med den godtyckliga indelningen av människor i heterosexuella, bisexuella och homosexuella. Naturligtvis är det objektivt sant att det finns män som bara tänder på kvinnor, män som bara tänder på män, kvinnor som bara tänder på kvinnor och kvinnor som bara tänder på män. Men varför skulle det vara självklart att män som tänder på män skall räknas som samma kategori som kvinnor som tänder på kvinnor? Varför inte i stället räkna det som samma kategori som kvinnor som tänder på män? Och varför räknas människor som tänder både specifikt på män och specifikt på kvinnor som samma kategori (bisexualitet) som människor som inte tänder specifikt på någondera könet utan tänder på människor oavsett kön?

Homosexualiteten och heterosexualliteten existerar bara som kontraster till varandra. Homosexualiteten existerar som en kontrast till normen att sex är något som man och kvinna har med varandra för att skaffa barn. Heterosexualliteten, vilken precis som homosexualiteten är oberoende av barnalstring, existerar som kontrast till kontrasten.

Det kan mycket väl vara så att homosexuella mäns gemenskap med homosexuella kvinnor inte är så mycket en sexuell gemenskap som en gemensam utsatthet. En gemensam samhällsposition och ett gemensamt behov av att stå upp emot den diskriminering man utsätts för. Diskriminering i form av allt från öppet våld till nedlåtande ”tolerans”. Denna position och detta behov delar de homo- och bisexuella även med andra grupper. Därav moderna termer som HBT och HBTQ, där T står för trans och Q för queer.

En alternativ uppdelning

Om man i stället för reproduktionen utgick från den sexuella attraktionen som sådan så vore det kanske rimligare att i stället dela in det så att de män och kvinnor som bara tänder på män har en mansfetish, medan de män och kvinnor som bara tänder på kvinnor har en kvinnofetish. Personer som tänder specifikt på båda könen har både en mansfetish och en kvinnofetish, medan personer som bara tänder på människor utan att tända specifikt på någondera könet inte har någon könsrelaterad fetish överhuvudtaget.

Socialt definierad fetish

För att denna kategorisering skall vara möjlig att använda måste man först göra en liten justering av begreppet fetish: Man behöver sluta baka in kulturella förväntningar i själva begreppet. I vår kultur finns det, utifrån hur begreppen vanligtvis används, en hel del fotfetishister men inga eller nästan inga bröstfetishister. Detta är inte trots att det är så mycket vanligare att män tänder på kvinnors bröst än att de tänder på deras fötter. Nej, tvärt om är det på grund av att det är så mycket vanligare att män tänder på kvinnors bröst än att de tänder på deras fötter.

Om en man tänder på en kvinnas fötter, tänder han på ett annat sätt än omgivningen förväntar sig att han skall tända. Alltså är han fotfetishist. Om han i stället tänder på hennes bröst, tänder han på ett sätt som är förväntat av honom. I den mån han alls kan bli klassad som bröstfetishist krävs det en total fixering vid bröst, en fixering som går långt bortom den nivå av intresse för fötter som krävs för att räknas som fotfetishist. Att tända på dildos och motsvarande föremål räknas inte heller som fetishism, trots att den klassiska definitionen på sexuell fetishism är att tända på föremål.

Det bör dessutom nämnas att det även finns en tredje definition på begreppet fetishism. En subkulturell definition där kläder i lack, läder och gummi automatiskt räknas som fetish, liksom vissa klädesplagg oavsett material, till exempel korsetter och högklackade skor. Det tre grundläggande definitionerna på fetishism (att tända på sådant som ens kultur inte förväntar sig av en, att tända på föremål, samt kläder av nyss nämnda material och designer) överlappar ofta varandra. Men långt ifrån alltid.

Grundfel i forskning

Inom medicinsk och samhällsvetenskaplig forskning måste man alltid fråga sig vad den grupp man studerar egentligen representerar. Den enklaste och mest lättillgängliga forskningsmetoden är att plocka några tillgängliga individer ur en godtycklig kategori, till exempel homosexuella, och utgå från att dessa individer är representativa för den utvalda kategorin. Denna metod har naturligtvis två stora problem. Dels om kategorin verkligen är så koherent att den kan bedömas som en enhet, och dels i vilken mån det går att generalisera resultatet utanför själva försöksgruppen.

För att fortsätta på exemplet homosexuella, vad skall anses ingå i den gruppen? Är konservativa homosexuella kroppsbyggande poliser representativa för vänsterradikala homosexuella anorektiska damfrisörer? Är homosexuella pedofiler representativa för homosexuella som inte är pedofiler? Och så vidare. Och oavsett om man gör sådana distinktioner eller ej, vilka homosexuella är det egentligen man forskar på?

Att forna decenniers psykologer ansåg att homosexuella var störda berodde inte bara på fördomar och samhällsnormer, utan också på den empiri man hade tillgång till. Öppna homosexuella var ytterst sällsynta, så de man kunde ha som grundval för att bilda sig en uppfattning om hur homosexuella fungerar var i allmänhet de homosexuella som sökt, eller dömts till, vård. Det är knappast förvånande att ett sådant urval visade att homosexuella är väldigt problemfyllda människor. För just homosexuella har situationen ändrats drastiskt under de senaste decennierna. För övriga sexuella minoriteter kvarstår fortfarande exakt samma problematik.

Läggning eller preferens?

En övergripande fråga i sammanhanget är vad som är en sexuell läggning, vad som är en sexuell preferens och vad som är en sexuell perversion. Det finns många förslag på vilka sexualiteter som ingår i respektive kategori, men vad själva kategorierna egentligen innebär talas det ytterst sällan om. I praktiken är indelningen glasklar. Sexuella läggningar är sexualiteter som man respekterar. Sexuella preferenser är sexualiteter som man, ofta på nåder, tolererar. Perversioner i sin tur är sexualiteter som man inte tolererar.

Men, frågar sig då vän av ordning, är det inte så att läggningar är något som är genuint och går på djupet, medan preferenser bara är nycker och fixa idéer? Jo, givetvis. Men detta är ju bara ett än mer arrogant sätt att dela in i sådant man respekterar och sådant man inte respekterar: Det man respekterar tillerkänner man äkthet och djup, det man inte respekterar avfärdar man som nycker och fixeringar. Hur djupgående en viss sexualitet egentligen är hos en viss person är det mycket svårt att forska om på ett seriöst sätt, det är mycket lättare att få fram spekulationer än att få fram fakta.

Parafili

Avslutningsvis har vi begreppet "parafili". Hur bör detta begrepp tolkas och användas? Är det en synonym till perversion? Samma fördömande med ett finare ord? Eller skall det användas som ett samlingsbegrepp för alla sexualiteter, acceptabla så väl som oacceptabla, som skiljer sig från genomsnittet och/eller från godtyckliga kulturella normer?

Jag har länge förespråkat sistnämnda, men med åren blir jag allt mer osäker. Homosexuella vill i allmänhet absolut inte definiera sig som parafila, och utvecklingen går mot att andra sexuella minoriteter också söker frigöra sig från den stämpeln. Detta bör respekteras. Ordet Parafili är i praktiken en synonym till det gamla begreppet perversion, och bör nog behandlas därefter. I den mån man behöver ett samlingsnamn för sexuella minoriteter så fungerar "sexuella minoriteter" alldeles utmärkt. Eller kanske ännu hellre HBTQ.

Bör vi då kasta parafilibegreppet på historiens sophög, eller bör vi bara begränsa det till att omfatta skadlig sexualitet, övergrepp? Om sistnämnda, bör vi då, till sist, börja inkludera även den vanliga enkla heterosexuella inomäktenskapliga våldtäkten i parafilibegreppet? Detta är frågor som jag, åtminstone i dagsläget, inte tänker försöka besvara.

Från (den gamla) redaktionen

”Så rullar det stora vemodet in...”

Den lysande höstsolen och den klarblå himlen kontrasterar på ett omtumlande sätt mot markens färgfyrverkeri. Tillsammans utgör allt detta den skönhet som åtminstone ibland tillhör hösten. Men till hösten hör också vemodet, ett vemod som denna höst drabbar den avgående redaktionen med dubbel kraft.

Det är nu i det närmaste tio år sedan vi började fila på det som kom att bli Sexologyntt och som idag väl får betraktas som en etablerad del av Svensk Förening för Sexologi. Det första numret hette ”Sexologibladet”, var i A5, ljusblått och innehöll till exempel ett kåseri om fritidsfiske. Det hade inte mycket gemensamt med det ni nu håller i handen. Så småningom hittade dock Sexologyntt sina former och blev den både till innehållet och formen ganska stiliga, tycker vi, publikation ni har framför er.

Under vår tid som redaktörer har mycket hänt. Vi har kunnat följa skapandet av en auktorisationsprocess, som trots en lång tid av oklarheter och därpå följande meningsskiljaktigheter och andra svårigheter nu tycks börja hitta sin form. Under samma tid har föreningen vuxit och idag är vi en livaktig förening med en bra bit över trehundra medlemmar.

Samtidigt står sexologin för sin största utmaning sedan starten på sjuttioalet. Signalerna i samhället är trista, nedläggningshoten många och de närmaste åren kommer att kräva mycket av oss för att vår verksamhet ska kunna överleva.

I denna kamp är Sexologyntt en viktig del, liksom vår nya hemsida. Vi hoppas att föreningens medlemmar bidrar till innehållet i dessa i kanske lite större utsträckning än man gjorde under vår tid...

Vårt arbete har haft sina jobbiga stunder men dessa har varit få och korta. Vi har framför allt haft roligt och alla vackra ord från läsarna har gjort att vi känt oss uppskattade. Allt detta tackar vi för.

Det känns vemodigt men samtidigt helt rätt. Nya krafter tar över. Vi tackar för oss och önskar den nya redaktionen lycka till.

Bosse och Anders

Dödsruna Berit Sjögren

Kvinnoläkaren docent Berit Sjögren, Jakobsberg, har avlidit 67 år gammal.

Berit Sjögren fick sin utbildning vid Karolinska Institutet, blev färdig läkare 1965 och specialist i obstetrik och gynekologi 1972. Efter arbete inom gynekologisk öppen vård gick hon psykoterapiutbildning vid S:t Lukas Psykoterapiinstitut i Stockholm. Sedan 1982 var hon överläkare med särskilt ansvar för psykosomatik vid Kvinnokliniken, Karolinska Sjukhuset. Hon disputerade 1989 och blev docent vid KI 1998.

Berit lyckades år 2000 få möjlighet att starta Junoenheten; en högspecialiserad mottagning för psykosomatik och sexologi vid Kvinnokliniken. Hon ansåg nämligen att kvinnors sexuella problematik inte tagits tillräckligt väl om hand i sjukvården.

Hon var en uppskattad läkare och terapeut och även en mycket populär föreläsare, som lättsamt och entusiastiskt delade med sig av sina stora kunskaper och långa erfarenhet. Hon var en förebild för många. Särskilt inom området dyspareuni hade hon djupa kunskaper. Hon kunde som få förena ett seriöst medicinskt omhändertagande med förståelse för kvinnors psykologi och sociala situation.

Berit var medlem av styrelsen för Svensk Förening för Sexologi under en period på 90-talet. Sista två åren har hon deltagit i arbete med föreningens etiska frågor tillsammans med bl.a. Maj-Briht Bergström-Walan. Hon pensionerades i november 2001, men fortsatte trots detta med forskning, handledning och utbildning.

Vi är många som saknar Berit Sjögren som arbetskamrat, kollega och vän.

Stockholm i oktober 2004

Elsa Lena Ryding

För kännedom ang. Scand. Journ. Sexol

Förlaget meddelar att man av copyrights-käl inte kan lägga ut tidskriften i sin helhet eller hela artiklar på nätet utan att ha tillstånd av samtliga författare.

Vi kommer därför inte längre vad gäller åtkomlighet än den länk till förlaget som redan finns på SFS' hemsida.

Via denna länk kommer man åt samtliga abstract. Vill man ha enskilda artiklar måste man gå till den tryckta tidskriften. Många bibliotek har den. Man kan också vända sig till förlaget som kan göra utskrifter mot betalning. Det är oklart vad detta kostar. Man kan också kontakta författaren direkt.

Enklarest är sannolikt att vända sig till närmaste bibliotek eller direkt till författaren.

Axel Brattberg
Ordf. SFS

Nyhet

Testogel® Den första testosterongelen

För dagligt bruk.

Schering introducerar en helt ny behandling av testosteronbrist hos män. En transparent gel, som appliceras en gång om dagen. Gelen strykes på ren, torr och frisk hud an-

tingen på axlarna, armarna eller magen. Enkelt, smidigt och osynligt. Vid behandling med Testogel® erhålles fysiologiska och stabila serumkoncentrationer av testosteron

under 24 timmar.* Testogel® ger en effektiv förbättring av kliniska symptom orsakade av testosteronbrist, tolereras väl och ger låg frekvens av hudirritationer.*

Indikationer

Substitutionsbehandling med testosteron mot manlig hypogonadism när testosteronbrist har bekräftats av kliniska symptom och laboratorieanalyser.

Testogel® 50 mg. En dospåse om 5 g gel innehåller 50 mg testosteron.

Påspåsening: 30 x 5 g.

För övrig information se www.fass.se

Schering Nordiska AB, Box 912, 175 29 Järfälla.

Telefon: 08-728 42 00. Fax: 08-728 42 50.

www.schering.se e-post: info.scandinavia@schering.de

Referenser

1) Swendloff RS et al: Long-Term Pharmacokinetics of Transdermal Testosterone Gel in Hypogonadal Men. *J Clin Endocrinol Metab* 2000; 85(12):1500-1510

2) Wang C et al: Transdermal Testosterone Gel Improves Sexual Function, Mood, Muscle Strength and Body Composition Parameters in Hypogonadal Men. *J Clin Endocrinol Metab* 2000;85(8): 2839-2853

GEL®

18 01 107

Andrologi

Nya i styrelsen

På årsmötet fick styrelsen två nya ledamöter: Katarina Öberg och Inga Tidefors. Katarina är styrelsens nya sekreterare, medan Inga är ordinarie ledamot.

*****

Bästa SFS-medlemmar,

Jag tackar för Ert förtroende och hoppas kunna utföra uppdraget under kommande tre år på ett tillfredställande sätt.

Jag heter Katarina Öberg och är Er nya sekreterare!

Profession: leg. psykolog

Jobb: Klinisk verksamhet vid Sexologiska Mottagningen, Psykiatriska Kliniken HS (Huddinge Sjukhus) samt doktorand vid Neurocentrum, Institutionen för Rehabiliteringsmedicin, Uppsala Universitet under huvudhandledning av Kerstin Fugl-Meyer.

Privat: Tre barn, sambo sedan 19 år, lämnar ogärna stadsdelen Södermalm i Stockholm där jag bor, nyligen passerat 40-års krisen/strecket.

Högsta önskan: Att disputeras i ett par Manolos'.

Jag ser fram emot det kommande styrelsearbetet!

Katarina Öberg

E-post: katarina.oberg@chello.se Katarina.A.Oberg@slpo.sll.se

Mobil: 0730 6635427

*****

Jag har mycket som påminner mig om vad som är viktigt i tillvaron, bl.a. 5 unga vuxna barn (3 "egna" + 2 "bonus") och 6 barnbarn (4 "egna" + 2 "bonus"). Jag gillar att köpa presenter, så det är tur att sommarhuset ligger nära Ullared och Gekås.

Via arbetet, som t.ex. handledning av poliser eller i mötet av unga förövare av sexuella övergrepp, så är det svårt att blunda för barns utsatthet. För att orka se, så planerar jag att bli barnrättsaktivist som pensionär. Efter många års kliniskt arbete med sexualbrottsdömda på Skogomeanstalten i Göteborg, tog jag klivet tillbaka till psykologiska institutionen och forskarutbildningen - också i Göteborg. Detta har, förutom att jag disputerade i april 2002 med avhandlingen "Från barndom till brott - om 20 män dömda för sexuella övergreppen mot 38 barn", inneburit mycket annat roligt. Som t.ex. alla roliga och stimulerande möten som ägt rum dels via "Lars-Gösta Dahlöfs sexologikurser", dels via Svensk Förening i Sexologi och vid NACS årliga möten. På det senaste i Trondheim, blev jag invald i styrelsen, jag är glad för förtroendet och hoppas att jag ska förvalta detta väl.

Inga Tidefors

Förslag till etiska regler

Nedan och till höger följer den gamla etikgruppens utkast till ett förslag på etiska riktlinjer för SFS. Etikgruppen är för närvarande under ombyggnad på grund av Berit Sjögrens död.

Utkastet delades ut på årsmötet, och publiceras här som en utgångspunkt för debatt om hur reglerna bör se ut. Observera att detta bara är ett utkast. Innan vi kommit fram till hur de färdiga etiska riktlinjerna skall se ut återstår inte bara formandet av en ny etikgrupp och arbete inom denna, utan även öppen debatt i föreningen i dess helhet. Publicerandet av den gamla etikgruppens utkast är ett startskott till denna debatt.

*****

Förslag till:

Etiska regler för medlemmar i Svensk Förening för Sexologi

Medlemmar som tillhör en yrkesförening eller arbetar inom offentlig vård ska följa sin yrkesförenings etiska regler och riktlinjer, liksom Socialstyrelsens regler och riktlinjer för legitimerad personal och den egna arbetsplatsens förordningar. Följande etiska regler kan ses som komplement och som utgångspunkt för ett etiskt förhållningssätt i alla sexologers arbete.

Som sexolog betecknas i det följande såväl av föreningen auktoriserad sexolog som annan medlem som arbetar inom med medicinsk och/eller psykologisk sexualrådgivning eller terapi, sexualupplysning, sexualundervisning eller forskning. Som klient betecknas patient/elev/studiedeltagare.

Etiska principer

Autonomiprincipen. Sexologen är skyldig att respektera klientens autonomi och ta hänsyn till klientens beroende.

Nyttoprincipen. Sexologen bör använda sina kunskaper efter bästa förmåga i klientens tjänst och alltid sträva efter att inte skada någon. Primum non nocere.

Rättvis principen. Sexologen bör behandla sina klienter lika bra oavsett samhällsställning, ras, kön, ålder, sexuell inriktning eller funktionsstörning.

Etiska regler

Kompetens. Sexologen har ansvar för att upprätthålla en god professionell kompetens genom adekvat handledning och vidareutbildning och genom att följa med i sexologins utveckling. Sexologen måste erkänna sina begränsningar och remittera vidare klienten vid behov.

Sekretess. All information som kommer fram i kontakten med klienten ska betraktas som konfidentiell. Vid kliniskt arbete ska inte ens själva kontakten röjas. Klienten ska från början informeras om de begränsningar i tystnadsplikten som gäller enligt lag, t.ex. plikten att till socialtjänst anmäla misstanke om att en omyndig far illa. Sexologen ska vara väl insatt i gällande lagar och vid tveksamhet först ta reda på vad som gäller utan att röja klientens identitet.

Klientens samtycke krävs om man vill lämna uppgifter till personer som inte omfattas av undantag från tystnadsplikten, eller vill beställa journal från annan inrättning eller diskutera klienten med någon. När ett par är klienten måste båda kontrahenterna ge sådant samtycke, såvida uppgifterna inte gäller exklusivt den ena parten.

För att få visa en videoinspelning av klienten krävs samtycke, och det ska framgå för vem/vilka videon kan komma att visas.

Vid publikation eller föredrag om fallet ska personliga uppgifter begränsas till ett minimum.

Informerat samtycke och valfrihet. Klienten ska fortlöpande ge sitt samtycke till åtgärder i samband med utredning och behandling. Vid nedsatt autonomi hos klienten ska överenskommelse fattas med den som enligt gällande lagar och förordningar representerar klienten. Klienten ska ha sitt fria val att avstå från åtgärd, samt få råd angående annan typ av behandling än den som sexologen erbjuder. Det ska klart framgå när konsultationen innebär bedömning.

Sexologen får inte ta mera än skäligen betalt eller utan lämplig information till klienten bedriva en behandling som är dyrare än annan effektiv och åtkomlig behandling.

Relationen mellan sexolog och klient. Sexologen ska respektera klientens personliga integritet och vara *sanningsenlig* i sin information till klienten. Sexologen bör vara *trogen* sin klient och inte avsluta kontakten utan samråd med klienten och vid behov remittering till annan behandlare.

Sexologen får inte utnyttja klienten emotionellt eller sexuellt. Sexologen ska inte över huvud taget ha någon sexuell relation med sin klient, inte heller med före detta klient. Handledare/lärare och elev bör inte ha någon sexuell relation medan handledning pågår.

Fysisk kontakt mellan sexolog och klient ska vara minimal om inte kroppsundersökning behövs och utförs av sexolog som är skolad för detta och inom ramarna för den verksamhet som personen är utbildad för. Då sexologen har olika roller i sin yrkesutövning, t.ex. psykoterapeut och somatisk läkare, bör han/hon vara uppmärksam på att kontakten med klienten väl definieras och i vissa fall koppla in annan kollega för att utföra kroppsundersökning. Terapeutisk fysisk kontakt som t.ex. massage eller kroppspsykoterapi får endast användas av sexolog med utbildning för detta.

Forskning. All sexologisk forskning ska följa Helsingforsdeklarationen.

Professionella relationer. Sexologen bör respektera andra yrkesgruppers kompetens och ansvarsområde och begagna sig av denna kompetens när det kan vara till gagn för klienten.

Sexologen bör även respektera andra sexologers kompetens och integritet och inte förtala eller motarbeta kollegor bakom deras rygg, utan komma med klagomål direkt till den det gäller och/eller till vederbörande tillsynsmyndighet.

KASSÖRENS RUTA

Kära SFS-medlemmar,

Medlemsavgiften är 250 kronor per år. Postgironumret till föreningen är 485 62 07-8 och betalningsmottagare är Svensk förening för sexologi.

Var vänlig **ange avsändare.**

För att få Er **auktorisationsansökan** behandlad skall Ni ha betalat in ovannämnda årsavgift.

Till Er som avser **ansöka om auktorisation** gäller dessutom följande **betalningsförfarande:**

Ni betalar i två steg.

Först 50 euro för att få ansökningsblanketten granskad och genomarbetad. När Ni är godkända kostar det ytterligare 200 Euro innan Ni erhåller Ert diplom. Alltså en total summa på 250 Euro. Summorna skall betalas in i svenska kronor, enligt växlingskurs för dagen.

Pengarna sätts vid varje tillfälle in på föreningens konto: 485 62 07-8 och var noga med att ange vad betalningen avser och vem avsändaren är.

Föreningen välkomnar 8 nya medlemmar:

*Anne-Christine Almqvist, Socialpedagog från Kungälv,
Annica Blixt-Andersson, Behandlingsassistent från Ljung,
Suzanna Boman, Socionom/Psykoterapeut från Stockholm,
Eva Edin, Psykiater från Göteborg,
Margareta Hjertonsson, Psykolog från Sävedalen,
Christina Jansson, Barnmorska/Distriktsköterska från Karlstad,
Darko Pankovski, Socionom från Göteborg samt
AnnaLena Thorup, Socionom från Pixbo.*

Maria Carola-Bure

Kassör i SFS

070-6666163

maria.carola_bure@hsf.gotland.se